

V predchádzajúcom čísle sme uviedli príspevok, v ktorom sme uvažovali o škole a školstve.

Predstavili sme myšlienkovú líniu, v ktorej sa škola nachádza mimo priorít dnešného rodiča a v školstve akom takom sú na vine vždy tí druhí.

✚ TEXT LADISLAV BARANYAI, FOTO MODERN DESIGN LIFE/KIM WENDT

Hľadanie kľúčov K LEPŠIEMU VZDELÁVANIU II.

(dokončenie z predchádzajúceho čísla)

Bude nevyhnutné zvážiť, či má byť škola na mieru ministra alebo žiaka. Jedným z možných riešení je naučiť sa chápať školu ako vitálne centrum miestnej komunity.

Odvaha povedať, čo je pre nás dôležité

Deti, rodičia i učitelia vo väčšine našich škôl si (v rámci nášho prieskumu) najviac želajú práve zlepšenie prostredia a investovanie do vybavenia škôl, aby prostredie škôl bolo ľudsky dôstojné a povznášajúce. Samozrejme, okrem toho

rodičia očakávajú aj to, aby sa učitelia zaujímali o ich deti, aby sa v škole realizovali inovácie, aby sa celkovo veci zlepšovali, škola bola viac prepojená so životom, deti dostávali psychickú podporu v učení. Niektorí rodičia si začali uvedomovať, že ich deťom vlastne chýbajú zdravé mužské vzory (pomer počtu mužov ku ženám medzi pedagógmi na cirkevných ZŠ v našej diecéze je 1:10). Absencia mužov pedagógov vytvára z našich škôl svety, v ktorých sa zvlášť dospievajúci chlapci necítia doma.

Tieto svety s potlačovanou maskulinitou (zdravou mužskosťou) sú v presnom protiklade k prehnane maskulínnemu charakteru vonkajšieho sveta (v ktorom vládnu muži).

„Škola 2.0“ na Slovensku

Každý riaditeľ, každá riaditeľka, ale aj zriaďovateľ, zriaďovateľka školy, ktorí dnes myslia na dobro detí a budúcnosť tejto krajiny, sú „Jobsovia“ tejto doby. Diecéznemu školskému úradu v Žiline záleží na tom, aby sa školy stali skutoč-

ne miestom života a práce, ktorá naplňa deti i pedagógov. Z toho dôvodu im umožnil identifikovať svoje rozvojové potreby z pohľadu každej skupiny zainteresovaných osôb – teda žiakov, rodičov, pedagógov, zamestnancov i vedenia školy. Veci, ktoré každá škola o sebe zistila, sú pre ňu východiskom pre navrhnutie vhodných intervencií, ktoré sa – ako dúfame – nebudú robiť formálne, ako to často býva po vykonaní vonkajších inšpekcií, ale z vnútorného záujmu, lebo ich cieľom je zlepšiť život všetkých aktérov školy. Bolo by veľkým prínosom, ak by sa školám podarilo postupne prepnúť z administratívneho modelu fungovania školy na víziovo-rozvojový model, ktorý umožňuje vytvárať synergické účinky – školu, v ktorej sa spoločným úsilím a zosúladením dosahuje viac, ako by dokázali jednotlivci sami.

Zakopávač alebo hľadač pokladov

Vydať sa na cestu premeny školy je pre riaditeľa spojené s vystavením sa veľkému riziku, že jeho úsilie nebude ani vítané, ani oceňované a s najväčšou pravdepodobnosťou sa mu postavia na odpor viacerí učitelia, rodičia, inšpekcia, zriaďovateľ, ostatní riaditelia... Toto nie sú dohady, ale je to krátky sumár výpovedí niekoľkých desiatok reálnych riaditeľov z celého Slovenska, s ktorými sme mali možnosť v predchádzajúcom školskom roku úzko spolupracovať. Práve z toho dôvodu – zotrvačnosti starého systému a bráneniu sa novému, neznámemu – sa snažíme poskytovať školám a ich zriaďovateľom podporu, ktorú v tejto dobe nevyhnutne potrebujú. Dnes sú potrební heroickí riaditelia, ale aj heroickí zriaďovatelia, ktorým viac záleží

na dobre detí a budúcnosti regiónu či celej krajiny ako na vlastnej kariére a funkciách...

Odvaha nielen učiť, ale aj učiť sa

Vždy je veľkým požehnaním obce, mesta, regiónu, ak je starosť o dospievajúcu generáciu zverená morálne čistým, duchovne vyspelým a intelektuálne zdatným osobnostiam, a to bez ohľadu na to, či ide o štátnu, súkromnú, alebo cirkevnú školu... Stretnutie s osobnosťami zanechá na dospievajúcich nezmazateľné pozitívne stopy na celý život. Ak sa niekto s nadšením celý život venuje oblasti komplexného rozvoja mladých ľudí, tak sa obyčajne ľahko nevzdáva. Odpoveď na problém „to sa u nás nedá“, pre neho neexistuje. Nemieni rezignovať na presvedčenie, že svet, v ktorom majú títo ľudia žiť, si majú dizajnoviť sami. Preto sme za

autonómny rozvoj škôl – v prvom rade ľudia v škole majú rozmýšľať nad tým, čo deti potrebujú, odpovedať na tieto potreby, navrhovať optimálny model vzdelávania a hodnotiť svoju prácu. Iste, potrebujú na to množstvo poskytovateľov podporných služieb, ktorí im pomáhajú v navigácii v univerze vzdelávania/poznávania, ale poskytovatelia týchto služieb nerozhodujú za nich. Ľudia v škole sa potrebujú učiť rozmýšľať, stanovovať svoje priority a presvedčivo a jasne definovať požiadavky optimálneho fungovania ich školy smerom k celej spoločnosti.

Štartér občianskej spoločnosti

V Žilinskej diecéze sa v súčasnosti uvažuje o aktualizovaní podoby klasickej školy. S tým súvisia aj dve nedávne cesty našich riaditeľov do Fínska. Mnohí z nich sú odhodlaní ísť do rizika vytvárania nového modelu školy aj bez záruky, že sa im podarí zmobilizovať ľudí pre formulovanie a realizovanie nových vízií. Ťažiskovou otázkou v tomto procese nie sú peniaze, ktoré ško-

lám chýbajú, ale to, či si toto úsilie všimnú rodičia, či ponúknu to najlepšie, čo majú – najmä svoje mentálne, morálne a profesijné schopnosti – pre plný rozvoj svojich detí. Školy sú priestorom, kde sa môže zmobilizovať občianska spoločnosť. Ako? Tak, že rodičia využijú možnosť komunikovať so školou, keď im dá škola priestor sa vyjadriť. Tak, že sa budú zasaďovať o to, aby boli v škole a vo vedení škôl správni ľudia, aby bola škola prepojená viac so životom aj cez nich – rodičov, aby im záležalo nielen na známkach a výsledkoch testov detí, ale na ich celostnom rozvoji. Aby deti neboli paralyzované strachom z neúspechu, ale boli schopné rásť, tešiť sa zo spoločných úspechov a vnímať potreby druhých a odpovedať na ne... O tom bude ich úspešný život...

Nestačí sa len prizerať

Na Slovensku sú zriaďovatelia, ktorí sa rozhodli do 10 rokov radikálne pozdvihnúť úroveň miestneho vzdelávania, lebo vidia, ako vzdelávanie súvisí s rozvojom či úpadkom alebo vyludňovaním

ich miest a regiónov. Rozhodli sa zasaďovať o vytvorenie potrebných podmienok pre vytváranie učebných ekosystémov v rozsahu svojich možností. Usilujú sa (bez klientelizmu) prepojiť školy aj s podnikateľským sektorom. Školský network sa snaží v tomto ich zámere zriaďovateľom a riaditeľom škôl poskytnúť podporu a sprostredkovať kontakty na poskytovateľov relevantných služieb – dizajnových, právnych, vzdelávacích, technologických, projektových... a to nielen u nás, ale i v zahraničí. Učitelia by mali dnes byť špičkovými odborníkmi v oblasti znalostného rozvoja a znalostných vied, ktorí vedia pomáhať ľuďom objavovať cestu optimálneho seba-vzdelávania. Učiteľa s takouto ambíciou si dnes neviem predstaviť bez vysokého morálneho kreditu, praktického zvládania angličtiny, ale ani bez spontánne nadobúdaného spoločenského uznania na základe jeho profesionality. Už len jedna otázka: Kde bude v tomto zápase o nového človeka a krajšiu krajinu - rodič - teda naša miestna katolícka komunita? ■

UX
TELEVÍZIA

vKontexte

UT 20:20

nová relácia TV LUX
hľadanie hlbších súvislostí diania v Cirkvi

www.tvlux.sk